

Ռիսկերի մասին ծանուցում

Ներածություն

Յուրաքանչյուր տեսակի Ֆինանսական գործիք ունի իր առանձնահատկությունները և իր մեջ պարունակում է տարբեր ռիսկեր: Սույն Ծանուցումը ներառում է տեղեկատվություն Ֆինանսական գործիքների, ինչպես նաև դրանց առևտրի հետ կապված ռիսկերի մասին և մինչև դրանցով Բրոքերային գործարքների կնքումը, անհրաժեշտ է մանրամասնորեն ծանոթանալ դրանց ռիսկերին, Արժեթղթերի շուկայում ծառայությունների մատուցման ընդհանուր կանոններին ու կանոնակարգերին: Հաշվի առնելով, որ բոլոր ռիսկերի բացահայտումը կամ թվարկումը հնարավոր չէ, այստեղ նշվել են դրանցից միայն նրանք, որոնք տվյալ պահին հնարավոր էր իդենտիֆիկացնել կամ նշել: Սույն Ծանուցումն ընդհանուր առմամբ բացատրում է Ֆինանսական գործիքներով առևտրի հետ կապված ռիսկերի բնույթը, այն նպատակ ունի օգնել Ձեզ հասկանալու Ֆինանսական գործիքի բնույթն ու ռիսկերը, ընդունել դրանք ի գիտություն և հետագայում ներդրումային որոշումներ ընդունել:

Այնուամենայնիվ՝ սույն Ծանուցմամբ չեն բացահայտվում Ֆինանսական գործիքով առևտրի հետ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերը: Հաշվի առնելով ռիսկերը՝ դուք պետք է նման գործարքներ կատարեք միայն այն դեպքում, եթե դուք հասկանում եք Ֆինանսական գործիքների բնույթը, որոնցով առևտուր եք իրականացնելու: Բարձր ռիսկային ֆինանսական գործիքներով առևտուրը, ինչպիսիք են ֆյուչերսները, օպցիոնները, սվոպերը, ֆորվարդային տոկոսադրույքների համաձայնագրերը, ռեպո և այլ ածանցյալ պայմանագրերը հարմարավետ չէ հանրության մեծամասնության համար: Դուք պետք է ինքնուրույն գնահատեք, թե արդյոք ֆինանսական գործիքներով առևտուրը հարմար է ձեզ համար՝ հաշվի առնելով ձեր փորձը, նպատակները, ֆինանսական ռեսուրսները և այլ համանման հանգամանքներ:

Խնդրում ենք հաշվի առնել և գիտակցել, որ Ձեր կողմից գնված ֆինանսական գործիքի արժեքը կարող է ինչպես աճել, այնպես էլ նվազել կախված շուկայի իրավիճակից և Դուք ոչ միշտ կարող եք վերականգնել Ձեր սկզբնական ներդրումը: Նախորդ հաջողությունները չեն երաշխավորում ապագա հաջողությունները: Եթե կասկածում եք որևէ ֆինանսական գործիքի հարմարավետության մեջ, կարող եք դիմել որևէ անկախ խորհրդատուի:

1. Գլխավոր ռիսկեր և Ֆինանսական գործիքներով գործարքների մասին զգուշացումներ

Հաճախորդը զգուշացվում է հետևյալ ռիսկերի մասին

- Ընկերությունը չի երաշխավորում և չի կարող երաշխավորել Հաճախորդի ներդրումները որևէ ֆինանսական գործիքում,
- Հաճախորդը պետք է գիտակցի որ իր ներդրումների արժեքը որևէ ֆինանսական գործիքում կարող են աճել, կարող են նվազել և կարող են ընդհանրապես հավասարվել զրոյի,
- Հաճախորդն ընդունում և ստանձնում է ֆինանսական գործիքների առք ու վաճառքի արդյունքում հնարավոր վնասների ռիսկը,
- Հաճախորդը չպետք է ներդրում կատարի այնպիսի ֆինանսական գործիքներում, որոնց ռիսկերի մասին տեղյակ չէ կամ չի հասկանում,
- Ֆինանսական գործիքի գնի աճի կամ նվազման մասին նախկին տեղեկությունը չի երաշխավորում, որ ֆինանսական գործիքի գինը կշարունակի աճել կամ նվազել,
- Որոշ ֆինանսական գործիքներ կարող են չունենալ մեծ իրացվելիություն և Հաճախորդը հնարավոր է չկարողանա դրանք վաճառել կամ կարող է կրել լրացուցիչ ռիսկեր,
- Եթե ֆինանսական գործիքը գնանշվում է Հաճախորդի ռեզիդենտությունից տարբեր երկրի արժույթով, ապա արտարժույթի փոխարժեքների տատանումները կարող են բացասաբար անդրադառնալ Հաճախորդի եկամուտների վրա:
- Ածանցյալ ֆինանսական գործիքը (օրինակ օպցիոն, ֆյուչերս, ֆորվարդ, սվոպ և այլն) կարող է չունենալ սփոթ փոխանցում և կախված լինել արտարժույթի, տոկոսադրույքների, ապրանքների, բորսայական ինդեքսների կամ բաժնետոմսերի գներից:
- Հաճախորդն առանց գիտակցելու ածանցյալ գործիքների էությունը և ռիսկերը չպետք է ներդրում կատարի այդ գործիքներում,
- Արտաբորսայական գործարքների գները և բնույթը տարբեր է և դրանցով չի ձևավորվում միասնական գին և փոխանցումների հետ կապված հնարավոր են լրացուցիչ ռիսկեր,
- Որոշ շուկաներում պատվերների կատարումը կարող է լինել դժվար կամ անհնար,
- Ստոպ պատվերների տեղադրումը նախատեսված է Ձեր վնասները սահմանափակելու համար: Այնուամենայնիվ որոշ դեպքերում Ստոպ պատվերները կարող են կատարվել Ձեր սպասվածից ավելի վատ գնով և կրեք ավելի շատ վնաս, քան սպասում էիք,
- Ընկերության կամ թղթակից բանկի անվճարունակությունը կարող են ստիպել Ընկերությանը փակել Ձեր դիրքերը Ձեր կամքին հակառակ,
- Հաճախորդի եկամուտները կարող են դառնալ լրացուցիչ հարկման առարկա օրենքների և իրավական ակտերի փոփոխության արդյունքում,
- Ընկերության ներդրումային խորհրդատվությունը չի հանդիսանում որևէ ֆինանսական գործիք գնելու կամ վաճառելու հրավերք, բոլոր ներդրումային որոշումները ընդունում և ստանձնում է միայն Հաճախորդը,

- Չկա ոչ մի երաշխավորություն, որ ֆինանսական գործիքի առևտրով զբաղվելիս կունենաք եկամուտ: Հաճախորդը չի ստանա նման երաշխավորություն ոչ Ընկերությունից, ոչ կապված անձանցից,
- Տեխնիկական բնույթի որևէ սխալի դեպքում, այդ թվում պատվերներ մուտքագրելիս, ռիսկի պատասխանատվությունը կրում է միայն Հաճախորդը, Ընկերությունը կարող է փոխհատուցել Հաճախորդի կրած վնասները, եթե ապացուցվի, որ նման վնասները կրել է ընկերության մեղքով:
- Մինչև գործարք կնքելը Հաճախորդը պետք է ուսումնասիրի Ընկերության սակագները և այլ տեսակի հնարավոր վճարները: Եթե որևէ տեսակի սակագին անհասկանալի է, ապա Հաճախորդը կարող է լրացուցիչ պարզաբանում պահանջել Ընկերությունից:
- Ընկերությունը մինչև Հաճախորդի համար հաշվի բացումը խորհուրդ է տալիս լրացնել Ընկերության հարցաթերթիկը, որտեղ նաև ներառված է որոշ ռիսկերի մասին զգուշացումներ:
- Ընկերության սակագները տեղադրված են Ընկերության կայքում: Հաճախորդը պետք է գիտակցի, որ միջնորդավճարների չափը կարող է ազդել իր եկամուտի վրա:
- Հաճախորդը պարտավոր է գաղտնի պահել իր գաղտնաբառը և հայտնի չդարձնել երրորդ անձանց կամ հասանելի դարձնել նրանց առցանց առևտրին: Հաճախորդը պատասխանատվություն է կրում երրորդ անձանց կողմից իր հաշիվ մուտք գործելու և առևտուր իրականացնելու դեպքում:

Հաղորդակցման ռիսկեր

- Ընկերությունը պատասխանատվություն չի կրում որևէ վնասի համար, որը առաջանում է Ընկերության կողմից Հաճախորդին ուղարկված հաղորդագրության ուշացման կամ չստացման դեպքում,
- Ընկերությունը պատասխանատվություն չի կրում Հաճախորդի այն վնասների համար, որոնք առաջացել են Հաճախորդի կողմից Ընկերությանը ուղարկված չկողավորված հաղորդագրությունները երրորդ անձանց հայտնի դառնալու պատճառով:
- Ընկերությունը պատասխանատվություն չի կրում Հարթակի միջոցով Հաճախորդին ուղարկված նամակների ստանալու և չկարդալու համար: Չկարդացված նամակները Հարթակից ջնջվելու են յոթ օր հետո:
- Հաճախորդը ինքնուրույն է կրում Ընկերությունից ստացված հաղորդագրությունների պահպանման ամբողջ պատասխանատվությունը,
- Հաճախորդը համաձայնվում է, որ երրորդ անձանց կողմից իր առևտրային համակարգով կատարված գործարքների ռիսկը կրում է միայն ինքը,
- Հեռախոսային խոսակցությունները ենթակա են ձայնագրման, եթե Հաճախորդը նախապես զգուշացվում է այդ մասին:

3. Արժեթղթերով գործարքների հիմնական ներդրումային ռիսկեր

Ռիսկերը դասակարգվում են գլխավոր, քանի որ ուղղակիորեն կապված են ֆինանսական գործիքի հետ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ գործարքի մյուս կողմը (նաև արժեթղթեր թողարկողը) հրաժարվում կամ ուշացնում է իր ստանձնած պարտավորությունների կատարումը, ներառյալ շահաբաժինների, արժեկտրոնների, մարումների գումարների վճարումը:

Վարկային ռիսկի չափը կախված է դրամական միջոցների հոսքի մեծությունից կամ ռիսկի տակ գտնվող դրամական միջոցների հոսքերի մեծությունից, դրանցից գրկվելու հավանականությունից և այն երաշխիքային գումարից (եթե երաշխիք գոյություն ունի), որը հավանաբար կստանաք, եթե գործարքի մյուս կողմը չի կատարում իր պարտավորությունը:

Վարկային ռիսկի դեպքերից են

- Երբ ներդրողը գնում է պարտատոմս, նա փաստացի պարտքով գումար է տալիս թողարկողին՝ սպասելով, որ թողարկողը ժամանակին կվճարի տոկոսագումարները և կմարի հիմնական գումարը,
- Ածանցյալ պայմանագրեր, ինչպիսիք է օպցիոնը, որի դեպքում գործարքի մյուս կողմը պարտավորություն է կրում որոշակի ժամանակ հետո վճարումներ իրականացնել,
- Երբ արտաբորսայական շուկայում ներդրողը գործարք է կնքում մյուս կողմի հետ, սպասվում է, որ գործարքի կատարման օրը գործընկերը կկատարի իր պարտավորությունները, այստեղ կա նաև փոխանցման ռիսկը, քանի որ գործընկերոջ բանկը հնարավոր է ուշացնի կամ չկատարի անհրաժեշտ փոխանցումը,

Գնաձի ռիսկ

Գնաձի ռիսկն ապրանքների գների աճն է և հրապարակվում է որպես գնաձի մակարդակ տոկոսային արտահայտությամբ: Գնաձի բարձր մակարդակը նշանակում է արժույթի գնողունակության նվազում: Օրինակ 3% գնաձ նշանակում է, որ գները աճել են միջինը 3%-ով:

Ինչքան գնաձն աճում է, գնողունակությունն ընկնում է: Ընկնում է նաև կապիտալում ներդրումների մակարդակը, եթե գնաձի մակարդակն ավելի բարձր է, քան արժեթղթերի եկամտաբերությունը:

Գնաձային ռիսկի ազդեցություններից են.

- Գնողունակության նվազում,
- Բաժնետոմսերի և պարտատոմսերի շուկաների ակտիվացում, որը կարող է բերել տատանողականության աճի,

- Տոկոսային արժեթղթերի գների նվազում,
- Որոշ տեսակի բաժնետոմսերի շահութաբերության նվազում:

Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական շուկայում գների տատանումից վնասներ կրելու ռիսկ: Շուկայական ռիսկերը անորոշ են և ազդում են ամբողջ արժեթղթերի շուկայի և տնտեսության վրա: Երբ շուկայական գներն ընկնում են, ակտիվների արժեքները նվազում են: Շուկայական ռիսկի առաջացման պատճառ կարող են լինել վարկային ռիսկը, փոխարկման ռիսկը, երկրի ռիսկը և տոկոսադրույքի ռիսկը:

Ոչ համակարգված ռիսկ

Ոչ համակարգված ռիսկը, որը նաև անվանում են «առանձնահատուկ ռիսկ», «դիվերսիֆիկացման ռիսկ» կամ «մնացորդային ռիսկ», ընկերության կամ ճյուղի առանձնահատուկ ռիսկն է, որը կարող է հանդես գալ յուրաքանչյուր ներդրման դեպքում: Այն որոշակի ճյուղի գների փոփոխության ռիսկն է, որն առանձնահատուկ է որևէ տեսակի արժեթղթին, ոչ թե ընդհանուր շուկային, ինչը կարող է առաջանալ ֆինանսական արդյունքներից, աշխատուժի խնդիրներից, եղանակային խնդիրներից, վատ կառավարումից և այլն: Այս ռիսկը կարելի է նվազեցնել պորտֆելը լավ դիվերսիֆիկացիայի շնորհիվ, որպեսզի ռիսկի ենթարկվի միայն պարտֆելի որոշակի մաս:

Երկրի ռիսկ

Երկրի ռիսկը նաև կոչում են «Քաղաքական ռիսկ», որը առաջանում է, որոշակի երկրում քաղաքական անբարենպաստ պայմաններ առաջանալու դեպքում: Որպես օրինակ ներդրողները կարող են կորցնել իրենց ներդրումները կամ նրանց մի մասը երկրի իշխանափոխության, սնանկության, Կենտրոնական բանկի անվճարունակության, ակտիվների պետականացման, օրենսդրական փոփոխությունների, հարկային փոփոխությունների արդյունքում:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է, երբ ներդրողը չի կարողանում առևտուր իրականացնել որոշակի արժեթղթերով, որովհետև այն հետաքրքրություն չի առաջացնում մյուս ներդրողների համար: Իրացվելիության ռիսկի օրինակ է, երբ ներդրողը չի կարողանում վաճառել արժեթղթերը իր դիրքերը փակելու կամ վնասը ֆիքսելու համար: Իրացվելիության ռիսկի օրինակ է նաև առք ու վաճառքի մեծ սպրեդը և գնային մեծ տատանումները և կարող է լինել հետևյալ երեք ձևերով.

- Առք ու վաճառքի սպրեդ. որքան մեծ կլինի ներդրողի վնասը՝ գնելով արժեթղթերը և վաճառելով դրանք նույն պահին:
- Շուկայի խորություն. որքան շատ կկարողանան ներդրողները վաճառել կամ գնել գործող առքի կամ վաճառքի գնով՝ առանց շարժելու գները:

- Շուկայի ճկունություն. որքա՞ն ժամանակ է պահանջվում, որպեսզի իջած գները վերադառնան

Արժութային ռիսկ

Արժութային ռիսկը կապված է միջազգային փոխանցումների հետ և առաջանում է արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների արդյունքում: Այս ռիսկի դեպքում ներդրողը կարող է վնասներ կրել տարբեր արժույթներով գործառնությունների ժամանակ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների արդյունքում: Այն նաև առաջանում է այն դեպքում, երբ ներդրողը գնում է արժեթղթեր, որոնց արժույթը տարբեր է իր սեփական երկրի արժույթից:

Օրինակ, եթե Դուք ներդրող եք Հայաստանից և գնում եք արժեթղթեր ԱՄՆ-ի շուկայից, Դուք պետք է հասկանաք, որ ռիսկ եք կրում և արժեթղթի գնից և ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքից: Հնարավոր է որ ԱՄՆ արժեթղթից ունենք 15% եկոմուտ, սակայն այն կորցնեք ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի 15% արժեզրկման պարագայում:

Նվազող փոխարժեքները բերում են արտարժույթով ներդրումների կրճատման, ինչն իր հերթին արժեթղթերի գների հնարավոր նվազման:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների մակարդակները ուղղակի ազդեցություն ունեն փողի և կապիտալի շուկայի պարտքային գործիքների գների վրա: Աճող տոկոսադրույքները բացասաբար են անդրադառնում բաժնետոմսերի և պարտատոմսերի գների վրա: Հետևաբար նվազող տոկոսադրույքները դրական ազդեցություն են ունենում բաժնետոմսերի և պարտատոմսերի գների վրա: Այսպիսով տոկոսադրույքները գլխավոր չափորոշիչն են շատ շուկաների գների համար:

Այնուամենայնիվ տոկոսադրույքները ավելի մեծ ազդեցություն ունեն պարտատոմսերի վրա, քան բաժնետոմսերի և այն բոլոր պարտատերերի հիմնական ռիսկն է: Տոկոսադրույքների բարձրացմամբ պարտատոմսերի գներն իջնում են և հակառակը: Երբ տոկոսադրույքները բարձրանում են, ներդրողների մեծ մասը վաճառում է իր պարտատոմսերը՝ ավելի բարձր եկամտաբերությամբ իրենց գումարները ներդնելու ակնկալիքով: Օրինակ 5% եկամտաբերությամբ պարտատոմսի գինը կնվազի, եթե լինի նմանատիպ այլ պարտատոմս ավելի բարձր եկամտաբերությամբ:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանումներից պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման, ֆինանսական գործիքների առևտրին անհասանելիության, գործարքների մասին տեղեկությունների չստացման ռիսկն է: Ընդհանուր առմամբ գործառնական ռիսկից հնարավոր կորուստները կարելի է դասակարգել հետևյալ կատեգորիաների մեջ.

- **Ներքին կամ արտաքին զեղծարարություն.** Կազմակերպության ներսում կամ դրանից դուրս որոշ անձանց գործողություններից կորուստներ, որոնք շրջանցում են կանոնակարգերը, օրենքները կամ Ընկերության քաղաքականությունները,
- **Ընկերության աշխատակիցների կողմից անփութություն.** Ընկերության աշխատակիցների կողմից անփութության և անգործության հետևանքով հնարավոր կորուստների առաջացում,
- **Հաճախորդներ, ծառայություններ և բիզնես պրակտիկա.** Այս դեպքում կորուստները կարող են աճել ոչ ճիշտ բիզնես պրակտիկայի արդյունքում, օրինակ՝ Հաճախորդներին անհարմար վաճառքներ, փողերի լվացում և շուկայի չարաշահում:
- **Համակարգային անջատումներ.** Սա ներառում է համակարգչի, ծրագրի, կապի խափանումներից հնարավոր կորուստները.
- **Կատարում, փոխանցում և գործառնական կատավարում.** Սա լայն կատեգորիա է, ներառում է տվյալների մուտքագրման խնդիրները, հավաքագրման խնդիրները, ճիշտ կամ ժամանակին փոխանցումները կատարելը, որը կարող է բերել հնարավոր կորուստների:

Լեվերիջի ռիսկ

Լեվերիջի ռիսկի դեպքում ներդրողը ավելի մեծ ներդրում է կատարում քան իր ներդրված գումարն է: Այս դեպքում գների տատանումից առաջացած վնասները կարող են մի քանի անգամ գերազանցել առանց լեվերիջով գործարքների վնասները: Լեվերիջով գործարքները բարձր ռիսկային են և դրանցով ներդրումներ կատարելն ընդհանրապես խորհուրդ չի տրվում:

Արտաբորսայական շուկայի ռիսկ

Շատ արտաբորսայական շուկաներ բարձր իրացվելի են և դրանցով փոխանցումները ավելի ռիսկային են քան բորսայական շուկաներում: Արտաբորսայական շուկաներում չկա ձևավորված միասնական գնման կամ վաճառքի գին, անգամ եթե կարողանում եք գտնել նման առաջարկ, հնարավոր է չկարողանաք գործարք կնքել առաջարկվող գնով:

4. Ակտիվ առևտրի ռիսկեր

Դուք պետք է զգույշ լինեք ակտիվ առևտրի մարտավարություն ընտրելուց առաջ և ծանոթանաք հետյալ դրույթներին:

Ակտիվ առևտուրը բնորոշվում է հաճախակի գնման և վաճառքի գործարքների իրականացմամբ (նվազագույնը շաբաթվա մեջ մի քանի անգամ, հաճախ բազմաթիվ անգամ մեկ օրվա ընթացքում):

Ակտիվ առևտուրը ունի ռիսկի բարձր մակարդակ. Ակտիվ առևտուրը սովորաբար խորհուրդ չի տրվում այն անձանց, ովքեր ունեն սահմանափակ միջոցներ կամ փորձ

ու փոքր ռիսկի նախապատվություն: Դուք պետք է պատրաստ լինեք, որ կկորցնենք Ձեր բոլոր միջոցները, որոնք օգտագործում եք ներդրումներում:

Զգուշացեք ակտիվ առևտրից մեծ շահույթներ ունենալու գայթակղությունից. Դուք պետք է զգուշանաք խորհուրդներից, այլ անձանց հաջողությունների մասին պատմություններից, որոնք ուղղորդում են Ձեզ ակտիվ առևտրի: Ակտիվ առևտրի արդյունքում կարող եք ունենալ փոքր շահույթ կամ չունենալ շահույթ, վատագույն դեպքում կունենաք մեծ վնասներ շատ արագ:

Ակտիվ առևտուրը պահանջում է արժեթղթերի շուկայի մասին խորը գիտելիքներ. Ակտիվ առևտուրը պահանջում է արժեթղթերի, տեխնոլոգիաների, մարտավարությունների մասին խորը գիտելիքներ: Բացի այդ, դուք պետք է մրցեք պրոֆեսիոնալ, լիցենզավորված ներդրումային ընկերություններում աշխատող թրեյդերներ և այլ բանիմաց, փորձառու և լավ պատրաստված թրեյդերների հետ:

Ակտիվ առևտուրը ենթադրում է ձեզ սպասարկող բրոքերային ընկերության գործառնական համակարգի խորը իմացություն. Շատ կարևոր է ակտիվ առևտրով զբաղվելիս խորապես հասկանալ հաշիվների շարժի, առևտրի գործընթացի, պատվերների կատարման քաղաքականության մասին: Ուսումնասիրելով բրոքերային ընկերության ներքին ընթացակարգերը, էլեկտրոնային համակարգերը, Դուք կկարողանաք հասկանալ նրանց ուժեղ և թույլ կողմերը և գիտակցել սխալի հավանականության մասին:

Ակտիվ առևտրի արդյունքում Դուք կվճարեք մեծ միջնորդավճարներ. Դուք վճարում եք միջնորդավճար Ձեր կատարած յուրաքանչյուր գործարքի համար: Ավելի ակտիվ առևտրի դեպքում միջնորդավճարները կավելանան և կպակասի Ձեր սպասվող եկամուտը կամ կմեծանան վնասները:

Մարժինալ ակտիվ առևտուրը կամ կարճ վաճառքները կարող են բերել Ձեր սկզբնական ներդրումից ավել վնասների. Երբ Դուք առևտուր եք անում պարտքով վերցված միջոցներով, Դուք կարող եք կորցնել ավելի շատ քան Ձեր միջոցներով առևտրի ժամանակ:

Առևտուրը խաղ չէ: Խորհուրդ չի տրվում անփորձ կամ սահմանափակ միջոցներով ներդրողներին ներքաշվել ակտիվ առևտրում:

5. Ընդհանուր տեղեկություններ ֆինանսական գործիքների մասին

5.1 Ի՞նչ է արժեթուղթը

Արժեթղթը փոխարկելի և սակարկելի գործիք է, որն ունի ֆինանսական արժեքը Արժեթղթերի հիմնական տեսակներ են պարտքային արժեթղթերը, ինչպիսիք են պարտատոմսերը, և բաժնային արժեթղթերը, ինչպիսիք են բաժնետոմսերը: Արժեթուղթ թողարկող ընկերությունը կամ այլ սուբյեկտը կոչվում է թողարկողը: Հիմնական արժեթղթերից են բաժնետոմսերը, պարտատոմսերը, ներդրումային

ֆոնդերի փայերը, օպցիոնները, վարանտները և ածանցյալ գործիքները ու կարող են վաճառվել ֆինանսական շուկաներում, ինչպիսիք են ֆոնդային բորսաները:

5.2 Ինչ է ածանցյալ գործիքը

Ածանցյալ գործիքը ֆինանսական պայմանագիր է, որի գինը կախված է մեկ կամ մի քանի այլ գործիքներից: Դրանք կոչվում են ածանցյալ գործիքի հիմքում ընկած ֆինանսական գործիք, որոնք կարող են լինել բաժնետոմսեր, պարտատոմսեր, ապրանքներ կամ թանկարժեք մետաղներ, արտարժույթ, տոկոսադրույքներ և ինդեքսներ:

Օրինակ բաժնետոմսի օպցիոնի հիմքում ընկած է բաժնետոմս: Կան տարբեր տեսակի ածանցյալ գործիքներ, այդ թվում ֆյուչերսներ, օպցիոններ, սվոպներ և կառուցվածքային գործիքներ:

5.3 Բաժնետոմսեր

Բաժնետոմսը բաժնետիրոջը իրավունք է տալիս մասնակցել ընկերության ղեկավարմանը: Մեկ բաժնետոմսը կազմում է ընկերության կապիտալի որոշակի մասը: Բաժնետերը հանդիսանում է ընկերության համասեփականատերը:

Հասարակ բաժնետոմսերում ներդրումն իրավունք է տալիս ձայնի իրավունքով մասնակցելու ընկերության ժողովներին և նրանից եկամուտները կամ վնասները չեն կարող կայուն լինել:

Շահաբաժինը դա ընկերության շահույթի բաշխումն է բաժնետերերի միջև: Շահաբաժնի չափը նաև անվանում են բաժնետոմսի եկամտաբերություն:

Բաժնետոմսերի ներդրումներից մյուս եկամուտը կարող է լինել դրանց շուկայական գնի աճից:

5.3.1 Բաժնետոմսերի տեսակներ

Ընկերությունը կարող է ունենալ տարբեր տեսակի բաժնետոմսեր: Դրանց մի քանի տեսակներ ներկայացված է ստորև.

Հասարակ բաժնետոմսեր. առանց հատուկ իրավունքի ստանդարտ բաժնետոմսեր: Բաժնետիրոջը իրավունք է տալիս մասնակցել ընկերության ընդհանուր ժողովներին, քվեարկել որոշումներ կայացնելիս իր ունեցած մասնաբաժնի չափով: Նրանք ունեն մեծ եկամուտներ ապահովելու հեռանկար, սակայն ունեն մեծ ռիսկ, հատկապես սնանկության ժամանակ կամ ընկերության մեծ վնասների ժամանակ շահաբաժին չեն ստանա: Բաժնետոմսի գինը նաև նշանակում է ընկերության տնտեսական արժեքը: Ընկերության սովորական բաժնետերերը համարվում են չպաշտպանված վարկատուներ:

Արտոնյալ բաժնետոմսեր. տալիս որոշակի արտոնյալ իրավունքներ ի տարբերություն սովորական բաժնետոմսերի: Հաճախ այդ իրավունքները վերաբերվում են

շահաբաժիններ ստանալուն և ընկերության դեպքում վճարման նախապատվության իրավունք:

Կուտակային արտոնյալ բաժնետոմսեր. եթե առաջին տարին բաժնետիրոջը շահաբաժին չի վճարվում, այն գումարվում է հաջորդ տարիներին:

Մարման ենթակա բաժնետոմսեր. բաժնետիրոջ հետ ընկերությունը պայմանագիր է կնքում, որ մի քանի տարի անց հետ կգնի բաժնետոմսերը:

5.3.2 Ռիսկեր

Հիմնական ռիսկերը շուկայական ռիսկն է կամ համակարգային ռիսկը, որը չի կարող դիվերսիֆիկացվել այլ վայրում, և ոչ համակարգային ռիսկը, որը կարող է մեծանալ կամ նվազել պորտֆելի դիվերսիֆիկացիայի արդյունքում, այդ թվում վարկային ռիսկը, երկրի ռիսկը, իրացվելության ռիսկը, փոխարկման ռիսկը և անուղղակի տոկոսադրույքի ռիսկը:

5.4 Պարտատոմսեր

Պարտատոմսերը պարտքային գործիքներ են, որոնց թողարկողները դրանց միջոցով փող են ներգրավում շուկայից: Կարճ ասած ներդրողները պարտքով գումար են տալիս ընկերությանը, փոխարենը ընկերությունը պարտավորվում է սահմանված հաճախականությամբ վճարել տոկոսագումարներ (արժեկտրոն կամ կուպոն) և մարման ժամանակ վերադարձնել հիմնական գումարը: Պարտատոմս գնողն ունի պահանջ թողարկողի նկատմամբ, բայց ոչ կառավարմանը մասնակցելու իրավունք, ինչպես բաժնետոմսերի դեպքում:

Պարտատոմսի անվանական արժեքը և արժեկտրոնի տոկոսադրույքը նախօրոք հայտարարվում են թողարկողի կողմից, սակայն շուկայում այն կարող է շրջանառվել այլ եկամտաբերությամբ և գինը կարող է անվանականից պակաս կամ ավել լինել: Պարտատոմսի երկարությունն նշանակում է մինչև մարում ընկած ժամանակի միջոցները, որը կարող է մեկ տարուց պակաս լինել դրմական շուկայի գործիքների դեպքում և մեկ տարուց ավել պարտատոմսեր: Ըստ ժամկետայնության ԱՄՆ-ի գանձապետական արժեթղթերը բաժանվում են երեք խմբի.

- Կարճաժամկետ (bills). մինչև մեկ տարի ժամկետայնությամբ
- Միջնաժամկետ (notes). մեկից տասը տարի ժամկետայնությամբ
- Երկարաժամկետ (bonds). տասը տարուց ավել ժամկետայնությամբ

Արժեկտրոն. տոկոսադրույք, որը թողարկողը վճարում է պարտատերերին: ԱՄՆ-ում, Միացյալ Թագավորությունում, Եվրոպայում և Հայաստանում սովորաբար արժեկտրոնները վճարվում են ամեն կիսամյակ:

Հետգնման իրավունք. թողարկողը իրավունք է տալիս պարտատերերին հետ վաճառել իրենց պարտատոմսերը մարման օրվանից շուտ: Այսպիսի պարտատոմսերի թողարկողներից շատերը հետ են գնում պարտատոմսերը անվանական արժեքով:

Որոշ պարտատոմսերի համար թողարկողը ստիպված է լինում վճարել հավելավճար: Մա հիմնականում բարձր եկամտաբերությամբ պարտատոմսերի դեպքում է:

5.4.1 Պարտատոմսերի տեսակներ

Ըստ թողարկողի պարտատոմսերը լինում են տարբեր տեսակի (պետական պարտատոմսեր, մունիցիպալ պարտատոմսեր և կորպորատիվ պարտատոմսեր): Կորպորատիվ պարտատոմսերը բնորոշվում են ավելի բարձր եկամտաբերությամբ, քանի որ ընկերության սնանկության հավանականությունը ավելի մեծ է քան պետությանը: Կորպորատիվ պարտատոմսերը կարող են ավելի մեծ եկամտաբերություն բերել, քանի որ ներդրողը ռիսկի է գնում, երբ գնում է դրանք: Կարևոր է նաև թողարկող ընկերության վարկանիշը: Որքան բարձր է ընկերության վարկանիշը, այնքան ցածր է նրա թողարկած պարտատոմսերի եկամտաբերությունը:

Պետական պարտատոմսեր. Պետության կողմից թողարկված պարտատոմսերը նաև անվանում են գանձապետական պարտատոմսեր: Գանձապետական պարտատոմսերը համարվում են անեմաանվտանգ պարտատոմսերը, քանի որ թողարկողը պետությունն է և նրա դեֆոլտ լինելը քիչ հավանական է: Այնուամենայնիվ գանձապետական պարտատոմսերը սովորաբար ունենում են երկար ժամկետ և ավելի զգայուն են գնաճի և վարկային ռիսկի դեպքում:

Մունիցիպալ պարտատոմսեր. մարզային կամ տեղական համայնքային պարտատոմսեր: Դրանք թողարկվում են մարզային բյուջեների ծախսերը հոգալու նպատակով կամ հատուկ նախագծերի ֆինանսավորման համար: Մունիցիպալ պարտատոմսերն ավելի ռիսկային են քան պետականները:

Կորպորատիվ պարտատոմսեր. Կորպորատիվ պարտատոմսեր թողարկում են մասնավոր կազմակերպությունները: Կորպորատիվ պարտատոմսերը կարող են ունենալ տարբեր մարման ժամկետներ: Նրանք համարվում են այս երեք տեսակից ամենառիսկայինը, քանի որ նրանց վարկային ռիսկը մեծ է, ինչը շատ դեպքերում փոխատուցվում է բարձր եկամտաբերությամբ: Ցածր վարկանիշ ունեցող ընկերությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերը սպեկուլատիվ պարտատոմսեր են և նրանց հաճախ անվանում են «ոչ պետքական պարտատոմսեր»:

Փոխարկելի պարտատոմսեր. պարտատոմսեր, որոնք կարող են փոխարկվել այլ կորպորատիվ արժեթղթի, հիմնականում սովորական բաժնետոմսերի: Փոխարկումները հիմնականում կատարվում են հատուկ նախատեսված օրերին հատուկ սահմանված գներով և պայմաններով: Դրանք թույլ են տալիս ընկերությանը կրճատել իրենց պարտավորությունները:

Տիքսված տոկոսով պարտատոմսեր. արժեթղթի շրջանառության ողջ ընթացքում անփոփոխ արժեկտրոնով պարտատոմսեր:

Լողացող տոկոսով պարտատոմսեր. ունեն փոփոխվող տոկոսադրույքով արժեկտրոններ, որոնց մեծությունը կախված է այլ տոկոսադրույքից, ինչպիսիք է Լիբորը կամ Եվրիբորը:

Զեղչատոկոսային պարտատոմսեր. Զիղչատոկոսային պարտատոմսերը չունեն արժեկտրոնի վճարումներ, թողարկվում են անվանական արժեքից ցածր, մարվում են անվանական արժեքով:

Գնաճի մակարդակին կցված պարտատոմսեր. երբ պարտատոմսերի եկամտաբերությունը կապված է գնաճի հետ:

Ակտիվներով ապահովված արժեթղթեր. այն պարտատոմսերն են, որոնց արժեկտրոնի կամ մարման գումարի վճարն ապահովված է այլ ակտիվով: Ապահովված արժեթղթերի տեսակներ են հիպոթեքային պարտատոմսերը, ապահովված պարտքային արժեթղթերը:

Ստորադաս պարտատոմսեր. այն պարտատոմսերն են, որոնք ունեն ավելի ցածր առաջնահերթություն քան այլ պարտատոմսերը թողարկողի սնանկության դեպքում: Ստորադաս պարտատոմսերի պարտավորությունները կմարվեն մյուս բոլոր պարտատոմսերի պարտավորությունները մարելուց հետո: Ստորադաս պարտատոմսեր հիմնականում թողարկում են բանկերը, դրանց օրինակներից է ակտիվներով ապահովված պարտատոմսերը:

Անժամկետ պարտատոմսեր. որոնք չունեն մարման ժամկետ:

Ըստ ներկայացնող պարտատոմսեր. պարտատոմսեր, որոնք անվանական չեն: Այլ խոսքերով, այն պատկանում է պարտատոմսի փաստացի ներկայացնողին: Հաճախ դրանք լինում են թղթային և մարվում են կանխիկով: Ըստ ներկայացնողի պարտատոմսերը բարձր ռիսկային են, քանի որ այն կարող են կորցնել կամ գողանալ:

5.4.2 Պարտատոմսերի վարկանիշներ

Ստանդարտ և Փուրզը (Standard & Poor’s) ու Մուդիսը (d Moody’s) կառավարություններին և ընկերություններին տրամադրում է վարկունակության վարկանիշներ: Դեֆոլտային ռիսկից բարձր վարկանիշները ներկայացված են ներքևի աղյուսակում: Հիմնականում բարձ եկամտաբերությամբ պարտատոմսերն ունենում են համեմատաբար ցածր վարկանիշ: Մյուս կողմից այլ հավասար պայմաններում ավելի բարձր վարկանիշ նշանակում է ավելի ցածր եկամտաբերություն:

Թողարկողի վարկանիշ նշանակում է հավանականությունը, որ ներդրողները հետ կստանան իրենց գումարը: Այն կարող է կաճված լինել բազմաթիվ գործոններից:

Quality	Moody’s	Standard & Poor’s
Highest Quality	Aaa	AAA
High Quality	Aa1, Aa2, Aa3	AA+, AA, AA-

Upper-medium grade	A1, A2, A3	A+, A, A-
Medium grade	Baa1, Baa2, Baa3	BBB+, BBB, BBB-
Somewhat speculative	Ba	BB
Speculative	B	B
Highly speculative	Caa	CCC
Most speculative	Ca	CC
Default	C	D

5.4.2 Ռիսկեր

Պարտատոմսերով առևտուրը ոչ միշտ է հարմարավետ ներդրողների համար: Հաճախ պարտատոմսերն անվանում են պահպանողական գործիքներ, սակայն նրանք ունեն բազմաթիվ ռիսկեր: Եթե Դուք չեք ընդունում ներքոնշյալ ռիսկերը, ավելի լավ է պարտատոմսերով գործարքներ չկնքեք:

Վարկային ռիսկ. Երբ դուք գնում եք կորպորատիվ պարտատոմս, դուք պարտքով գումար եք տալիս ընկերությանը: Միշտ գոյություն ունի ռիսկ, որ ընկերությունը չի կարողանա մարել պարտքը, երբ սնանկ ճանաչվի: Այս ռիսկի մասին Դուք միշտ պետք է գիտակցեք: Ռիսկը ներառված է պարտատոմսի գնի մեջ:

Ժամանակից շուտ մարման ռիսկ. Ժամանակից շուտ մարման ռիսկը հանդես է գալիս, երբ թողարկողը հետ է կանչում պարտատոմսը: Երբ այն տեղի ունենա, գումարը կվերադարձվի ժամանակից շուտ: Սովորաբար պարտատոմսերը լինում են հետ գնելի կամ ոչ, այս տեղեկությունները գրված են լինում ազդագրում: Եթե պարտատոմսը հետ գնելի է, պա նշվում է հետ գնման պայմանները: Ընկերությունները սովորաբար հետ են գնում պարտատոմսերը, երբ շուկայական տոկոսներն իջնում են:

Գնաճային ռիսկ. Գնաճային ռիսկը հանդես է գալիս այն ժամանակ, երբ գնաճի մակարդակն ավելի բարձր է քան պարտատոմսի եկամտաբերությունը: Այլ խոսքերով եթե գնաճը վեց տոկոս է, իսկ պարտատոմսի եկամտաբերությունը չորս տոկոս, դուք կստանաք չորս տոկոս եկամտաբերություն, սակայն իրական փողի արժեքով կունենաք երկու տոկոս անկում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ. Տոկոսադրույքի փոփոխությունը պարտատոմսի շրջանառության ժամանակ կարող է ազդել դրա գնի վրա: Երբ տոկոսադրույքները բարձրանան, պարտատոմսի գները կիջնեն, իսկ նոր թողարկվող պարտատոմսերը կվաճառվեն ավելի բարձր եկամտաբերությամբ:

Уведомление о рисках

Введение

Каждый тип финансового инструмента имеет свои особенности и содержит различные риски. Настоящее Уведомление включает информацию о финансовых инструментах, а также о рисках, связанных с их торговлей, и перед заключением Брокерских сделок с ними необходимо подробно ознакомиться с их рисками, общими правилами и положениями предоставления услуг на рынке ценных бумаг. Учитывая, что раскрытие или перечисление всех рисков невозможно, здесь указаны только те из них, которые можно было идентифицировать или указать в данный момент. В настоящем Уведомлении в общих чертах объясняется характер рисков, связанных с торговлей финансовыми инструментами, оно призвано помочь Вам понять характер и риски финансового инструмента, принять их к сведению и впоследствии принимать инвестиционные решения.

Тем не менее, в настоящем Уведомлении не раскрываются все виды рисков, связанных с торговлей финансовыми инструментами. Принимая во внимание риски, вам следует совершать такие транзакции только в том случае, если вы понимаете ж финансовых инструментов, которыми вы будете торговать. Торговля финансовыми инструментами с высоким риском, такими как фьючерсы, опционы, свопы, соглашения о форвардной ставке, соглашения РЕПО и другие производные инструменты, неудобна для большинства населения. Вы должны самостоятельно оценить, подходит ли вам торговля финансовыми инструментами, учитывая ваш опыт, цели, финансовые ресурсы и другие аналогичные обстоятельства.

Пожалуйста, примите во внимание и осознайте, что стоимость приобретенного вами финансового инструмента может как увеличиваться, так и уменьшаться в зависимости от ситуации на рынке, и вы не всегда можете вернуть свои первоначальные инвестиции. Прошлый успех не гарантирует успеха в будущем. Если вы сомневаетесь в удобстве какого-либо финансового инструмента, вы можете обратиться к любому независимому консультанту.

1. Основные риски и предупреждения о транзакциях с финансовыми инструментами

Клиент предупрежден о следующих рисках:

- Компания не гарантирует и не может гарантировать инвестиции Клиента в какие-либо финансовые инструменты,
- Клиент должен понимать, что стоимость его инвестиций в любой финансовый инструмент может увеличиваться, может уменьшаться и может вообще равняться нулю,
- Клиент принимает и берет на себя риск возможных потерь в результате купли-продажи финансовых операций,

- Клиент не должен инвестировать в финансовые инструменты, о рисках которых он не знает или не понимает,
- Предыдущая информация об увеличении или снижении цены финансового инструмента не гарантирует, что цена финансового инструмента продолжит расти или снижаться,
- Некоторые финансовые инструменты могут не иметь высокой ликвидности, и Клиент, возможно, не сможет их продать или может понести дополнительные риски,
- Если финансовый инструмент выражен в валюте страны, отличной от страны проживания Клиента, колебания валютных курсов могут отрицательно повлиять на доход Клиента.
- Производный финансовый инструмент (например, опцион, фьючерс, форвард, своп и т. д.) может не иметь спотовой поставки и может зависеть от иностранной валюты, процентных ставок, сырьевых товаров, фондового индекса или цен на акции.
- Клиент не должен инвестировать в деривативы, не понимая характера и связанных с этим рисков,
- Цены и характер внебиржевых сделок различаются, и они не формируют единую цену, и возможны дополнительные риски, связанные с переводами,
- Выполнение заказов на некоторых рынках может быть трудным или невозможным,
- Размещение стоп-ордеров предназначено для ограничения Ваших убытков. Однако в некоторых случаях стоп-ордеры могут быть выполнены по цене хуже, чем Вы ожидали, и понесут больший ущерб, чем Вы ожидали,
- Неплатежеспособность Компании или банка-корреспондента может заставить Компанию закрыть Ваши позиции против Вашей воли,
- Доходы Клиента могут стать предметом дополнительного налогообложения в результате изменения законов и правовых актов,
- Инвестиционные консультации компании не являются приглашением купить или продать какой-либо финансовый инструмент, все инвестиционные решения принимаются и осуществляются Клиентом единолично,
- Нет никаких гарантий, что у вас будет доход при торговле финансовыми инструментами. Клиент не получит такой гарантии ни от Компании, ни от связанных лиц,
- В случае каких-либо ошибок технического характера, в том числе при оформлении заказов, ответственность за риск несет только Клиент, Компания может возместить убытки, понесенные Клиентом, если будет доказано, что такие убытки были понесены по вине Компании,
- Перед заключением сделки Клиенту следует ознакомиться с тарифами Компании и другими возможными комиссиями. Если какой-либо тип тарифа неясен, Клиент может запросить дополнительные разъяснения у Компании,
- Перед открытием счета Клиенту Компания рекомендует заполнить анкету Компании, которая также включает предупреждения об определенных рисках,
- Тарифы Компании размещены на сайте Компании. Клиент должен осознавать,

что размер комиссий может повлиять на его доход,

- Клиент обязан сохранять свой пароль в тайне и не раскрывать его третьим лицам и не предоставлять им для онлайн-торговли. Клиент несет ответственность за доступ к своему аккаунту и торговлю со стороны третьих лиц.

2. Коммуникационные риски

- Компания не несет ответственности за любой ущерб, причиненный задержкой или неполучением сообщения, отправленного Компанией Клиенту,
- Компания не несет ответственности за убытки Клиента, вызванные тем, что незашифрованные сообщения, отправленные Клиентом Компании, стали известны третьим лицам,
- Компания не несет ответственности за получение и непрочтение электронных писем, отправленных Клиенту через Платформу. Непрочитанные электронные письма будут удалены с Платформы через семь дней,
- Клиент несет полную ответственность за хранение сообщений, полученных от Компании,
- Клиент соглашается с тем, что риск транзакций, совершенных третьими лицами через его торговую систему, несет только он сам,
- Телефонные разговоры подлежат записи, если Клиент заранее предупрежден об этом.

3. Основные инвестиционные риски при операциях с ценными бумагами

Риски классифицируются как основные, поскольку они напрямую связаны с финансовым инструментом.

Кредитный риск

Кредитный риск возникает, когда другая сторона сделки (также эмитент ценных бумаг) отказывается или задерживает выполнение своих обязательств, включая выплату дивидендов, купонов, сумм погашения.

Размер кредитного риска зависит от величины денежного потока или величины денежных потоков, подверженных риску, вероятности их потери и суммы гарантии (если гарантия существует), которую вы, вероятно, получите, если другая сторона транзакции не выполнит свое обязательство.

Случаи кредитного риска

- Когда инвестор покупает облигацию, он фактически ссужает деньги эмитенту, ожидая, что эмитент своевременно выплатит проценты и выплатит основную сумму,
- Производные контракты, такие как опционы, в которых другая сторона сделки обязуется производить платежи через определенное время,
- Когда инвестор на внебиржевом рынке заключает сделку с другой стороной, ожидается, что партнер выполнит свои обязательства в день совершения сделки,

здесь также существует риск перевода, поскольку банк партнера может задержать или не выполнить необходимый перевод,

Инфляционный риск

Инфляция представляет собой рост цен на товары и публикуется как уровень инфляции, выраженный в процентах. Высокий уровень инфляции означает снижение покупательной способности валюты. Например, инфляция в 3% означает, что цены выросли в среднем на 3%.

По мере роста инфляции покупательная способность падает. Уровень инвестиций в основной капитал также падает, если уровень инфляции превышает доходность ценных бумаг.

К последствиям инфляционного риска относятся:

- Снижение покупательной способности,
- Активизация рынков акций и облигаций, которая может привести к увеличению волатильности,
- Снижение цен на процентные ценные бумаги,
- Снижение доходности отдельных типов акций.

Рыночный риск

Риск понести убытки от колебаний цен на финансовом рынке. Рыночные риски неопределенны и влияют на весь фондовый рынок и экономику. Когда рыночные цены падают, стоимость активов падает. Рыночный риск может быть вызван кредитным риском, конверсионным риском, страновым риском и риском процентной ставки.

Несистематический риск

Несистематический риск, также называемый «специфическим риском», «риск диверсификации» или «остаточный риск» - это специфический риск компании или отрасли, который может возникнуть в каждой инвестиции. Это риск изменения цен в конкретной отрасли, характерный для любого типа ценных бумаг, а не для рынка в целом, который может быть вызван финансовыми результатами, проблемами с рабочей силой, погодными условиями, плохим управлением и т. д. Этот риск можно снизить за счет хорошей диверсификации портфеля, чтобы рисковать только определенной частью портфеля.

Страновой риск

Страновой риск еще называют «Политическим риском», который возникает в случае неблагоприятной политической ситуации в определенной стране. Например, инвесторы могут потерять свои инвестиции или их часть в результате смены правительства, банкротства, неплатежеспособности Центрального банка, национализации активов, изменений законодательства, налоговых изменений.

Риск ликвидности

Риск ликвидности возникает, когда инвестор не может торговать определенными

ценными бумагами, потому что они не представляют интереса для других инвесторов. Примером риска ликвидности является ситуация, когда инвестор не может продать ценные бумаги, чтобы закрыть свои позиции или зафиксировать убыток. Примером риска ликвидности является широкий спред спроса и предложения и большие колебания цен, который может принимать три формы:

- Спред покупки и продажи: насколько велики будут потери инвестора, если он одновременно купит и продаст ценную бумагу.
- Глубина рынка: сколько инвесторы смогут продать или купить по текущей цене спроса или предложения без изменения цен.
- Гибкость рынка: сколько времени нужно, чтобы вернуть упавшие цены.

Валютный риск

Валютный риск связан с международными переводами и возникает в результате колебаний обменного курса иностранной валюты. При таком риске инвестор может понести убытки в результате изменения обменного курса иностранной валюты во время операций с различными валютами. Это также возникает, когда инвестор покупает ценные бумаги, валюта которых отличается от валюты его собственной страны.

Например, если вы инвестор из Армении и покупаете ценные бумаги на рынке США, вы должны понимать, что несете риск, связанный с ценой ценной бумаги и курсом доллара США. Возможно, у нас есть 15% доходов от ценных бумаг США, но вы потеряете их в случае 15%-ной девальвации доллара США по отношению к Армянскому драму.

Снижение обменных курсов приводит к сокращению инвестиций в иностранной валюте, что, в свою очередь, может привести к снижению цен на ценные бумаги.

Процентный риск

Уровни процентных ставок оказывают прямое влияние на цены на долговые инструменты рынка денег и капитала. Растущие процентные ставки негативно влияют на цены акций и облигаций. Следовательно, снижение процентных ставок оказывает положительное влияние на цены акций и облигаций. Таким образом, процентные ставки являются основным показателем цен на многих рынках.

Тем не менее, процентные ставки оказывают большее влияние на облигации, чем на акции, и это основной риск для всех кредиторов. С повышением процентных ставок цены на облигации падают, и наоборот. Когда процентные ставки растут, большинство инвесторов продают свои облигации в надежде инвестировать свои деньги с более высокой доходностью. Например, цена облигации с доходностью 5% снизится, если появится другая аналогичная облигация с более высокой доходностью.

Операционный риск

Операционный риск – это риск неисполнения договорных обязательств из-за сбоя системы, недоступности финансовых инструментов для торговли, недоступности

информации о сделках. В целом потенциальные потери от операционного риска можно разделить на следующие категории:

- **Внутреннее или внешнее мошенничество:** убытки от действий определенных лиц в Компании или за ее пределами, которые нарушают правила, законы или политику Компании,
- **Халатность со стороны сотрудников компании:** возникновение возможных убытков в результате халатности и бездействия сотрудников Компании,
- **Клиенты, услуги и деловая практика:** в этом случае убытки могут увеличиться в результате неправильной деловой практики, такой как неудобные продажи Клиентам, отмывание денег и злоупотребление рынком.
- **Отключения системы:** сюда входят возможные потери от сбоев компьютера, программного обеспечения, связи.
- **Выполнение, передача и оперативное управление:** это широкая категория, включающая проблемы с вводом данных, проблемы со сбором, выполнение правильных или своевременных передач, что может привести к потенциальным потерям.

Риск левериджа

В случае риска левериджа инвестор вносит больший вклад, чем сумма, которую он вложил. В этом случае убытки, вызванные колебаниями цен, могут в несколько раз превышать убытки от сделок без левериджа. Сделки с левериджем сопряжены с высоким риском, и инвестировать в них вообще не рекомендуется.

Внебиржевой рыночный риск

Многие внебиржевые рынки высоколиквидны, и переводы через них более рискованны, чем на биржевых рынках. На внебиржевых рынках не существует единой цены покупки или продажи, даже если вам удастся найти такое предложение, вы, возможно, не сможете заключить сделку по предложенной цене.

4. Риски активной торговли

Вам следует быть внимательными перед выбором активной торговой стратегии и ознакомиться со следующими положениями.

Активная торговля характеризуется частыми сделками покупки и продажи (минимум несколько раз в неделю, часто много раз в день).

Активная торговля сопряжена с высоким уровнем риска: активная торговля обычно не рекомендуется лицам с ограниченными средствами или опытом и небольшими предпочтениями в отношении риска. Вы должны быть готовы к тому, что мы потеряем все Ваши средства, которые Вы используете для инвестирования.

Остерегайтесь соблазна получить большую прибыль от активной торговли: Вам следует остерегаться советов, историй успеха других людей, которые направляют вас к активной торговле. В результате активной торговли вы можете получить небольшую прибыль или

вообще ее не получить, в худшем случае очень быстро понесете большие убытки.

Активная торговля требует глубоких знаний фондового рынка: активная торговля требует глубоких знаний ценных бумаг, технологий и тактики. Кроме того, вам придется конкурировать с профессиональными, лицензированными трейдерами инвестиционных компаний и другими знающими, опытными и хорошо обученными трейдерами.

Активная торговля подразумевает глубокое знание операционной системы брокерской компании, которая вас обслуживает: при активной торговле очень важно глубоко понимать движение счетов, торговый процесс, политику выполнения заказов. Изучая внутренние процедуры брокерской компании, электронные системы, вы сможете понять их сильные и слабые стороны и осознать вероятность ошибки.

В результате активной торговли Вы будете платить большие комиссионные: Вы платите комиссию за каждую транзакцию, которую совершаете. При более активной торговле комиссионные увеличатся и уменьшат ваш ожидаемый доход или увеличат убытки.

Маржинальная активная торговля или короткие продажи могут привести к потерям, превышающим ваши первоначальные инвестиции: торгуя заемными средствами, вы можете потерять больше, чем торгуя собственными средствами.

Торговля - это не игра. Не рекомендуется вовлекать неопытных инвесторов или инвесторов с ограниченными средствами в активную торговлю.

5. Общая информация о финансовых инструментах

5.1 Что такое ценная бумага?

Ценная бумага - это конвертируемый и оборотный инструмент, имеющий финансовую ценность. Основными типами ценных бумаг являются долговые ценные бумаги, такие как облигации, и долевые ценные бумаги, такие как акции. Компания или другое юридическое лицо, выпустившее ценную бумагу, называется эмитентом. Акции, облигации, паи инвестиционных фондов, опционы, ваучеры и производные инструменты являются одними из основных ценных бумаг и могут продаваться на финансовых рынках, таких как фондовые биржи.

5.2 Что такое дериватив?

Дериватив - это финансовый контракт, цена которого зависит от одного или нескольких других инструментов. Их называют базовым финансовым инструментом производного инструмента, которым могут быть акции, облигации, товары или драгоценные металлы, иностранная валюта, процентные ставки и индексы.

Например, опцион на акцию основан на акции. Существуют различные типы деривативов, в том числе фьючерсы, опционы, свопы и структурированные инструменты.

5.3 Акции

Акция дает акционеру право участвовать в управлении компанией. Одна акция составляет определенную часть капитала компании. Акционер является совладельцем компании.

Инвестиция в обыкновенные акции дает право голоса на собраниях компании, и доходы или убытки от нее не могут быть стабильными.

Дивиденды - это распределение прибыли компании между акционерами. Размер дивидендов также называют доходностью акций.

Другим доходом от инвестиций в акции может быть увеличение их рыночной цены.

5.3.1 Типы акций

У компании могут быть разные типы акций. Некоторые из их типов перечислены ниже:

Обыкновенные акции: стандартные акции без специальных прав. Предоставляет акционеру право участвовать в общих собраниях общества, голосовать при принятии решений в размере своей доли. У них есть перспектива обеспечения больших доходов, но они имеют высокий риск, особенно в случае банкротства или больших убытков компании, они не получают дивидендов. Цена акций также означает экономическую ценность компании. Обыкновенные акционеры компании считаются необеспеченными кредиторами.

Привилегированные акции: предоставляют определенные привилегированные права в отличие от обыкновенных акций. Часто эти права касаются получения дивидендов и преимущественного права на выплату в случае компании.

Накопительные привилегированные акции: если акционеру не выплачиваются дивиденды в первый год, они начисляются в последующие годы.

Акции, подлежащие выкупу: компания заключает соглашение с акционером о выкупе акций через несколько лет.

5.3.2 Риски

Основными рисками являются рыночный риск или системный риск, который не может быть диверсифицирован в другом месте, и несистемный риск, который может увеличиться или уменьшиться в результате диверсификации портфеля, включая кредитный риск, страновой риск, риск ликвидности, риск конверсии и риск косвенной процентной ставки.

5.4 Облигации

Облигации - это долговые инструменты, эмитенты которых используют их для привлечения денег с рынка. Короче говоря, инвесторы дают компании деньги в долг, взамен компания обязуется выплачивать проценты (ваучер или купон) с установленной периодичностью и возвращать основную сумму при наступлении срока погашения. Покупатель облигации имеет право требования к эмитенту, но не право участвовать в управлении, как в случае с акциями.

Номинальная стоимость облигации и купонная ставка объявляются эмитентом накануне, но она может циркулировать на рынке с другой доходностью, а цена может быть меньше или больше номинальной. Продолжительность облигации означает период времени до погашения, который может составлять менее года с инструментами денежного рынка и более года с облигациями. По срокам погашения ценные бумаги Казначейства США делятся на три группы:

- Краткосрочный (bills): со сроком до одного года
- Среднесрочный (notes): со сроком годности от одного до десяти лет
- Долгосрочный (bonds): со сроком годности более десяти лет.

Купон: процентная ставка, которую эмитент выплачивает кредиторам. В США, Великобритании, Европе и Армении купоны обычно выплачиваются каждые полгода.

Право выкупа: эмитент дает кредиторам право продать свои облигации обратно до наступления даты погашения. Большинство эмитентов таких облигаций выкупают облигации по номинальной стоимости. По некоторым облигациям эмитент вынужден сделать доплату. В основном это касается высокодоходных облигаций.

5.4.1 Типы облигаций

В зависимости от эмитента облигации бывают разных типов (государственные облигации, муниципальные облигации и корпоративные облигации). Корпоративные облигации характеризуются более высокой доходностью, поскольку вероятность банкротства компании выше, чем у государства. Корпоративные облигации могут приносить более высокую доходность, потому что инвестор идет на риск, когда покупает их. Рейтинг компании-эмитента также важен. Чем выше рейтинг компании, тем ниже доходность выпущенных ею облигаций.

Государственные облигации: Облигации, выпущенные правительством, также называются казначейскими облигациями. Казначейские облигации считаются наиболее безопасными облигациями, поскольку эмитентом является государство и его дефолт маловероятен. Однако казначейские облигации обычно имеют более длительные сроки погашения и более чувствительны к инфляции и кредитному риску.

Муниципальные облигации: региональные или местные муниципальные облигации. Они выпускаются с целью покрытия расходов региональных бюджетов или финансирования специальных проектов. Муниципальные облигации более рискованны, чем государственные.

Корпоративные облигации: Корпоративные облигации выпускаются частными организациями. Корпоративные облигации могут иметь разные сроки погашения. Они считаются наиболее рискованными из этих трех типов, так как их кредитный риск высок, что в большинстве случаев компенсируется высокой доходностью. Облигации, выпущенные компаниями с низким рейтингом, являются спекулятивными облигациями и часто называются «мусорными облигациями».

Конвертируемые облигации: облигации, которые могут быть конвертированы в другие корпоративные ценные бумаги, в основном в обыкновенные акции. Конверсии в

основном осуществляются в специально отведенные дни по специально установленным ценам и условиям. Они позволяют компании сокращать свои обязательства.

Облигации с фиксированной процентной ставкой: облигации с неизменным купоном на протяжении всего обращения ценных бумаг.

Облигации с плавающей процентной ставкой: имеют купоны с изменяющейся процентной ставкой, размер которых зависит от другой процентной ставки, такой как Либор (LIBOR) или Еврибор (Euribor).

Дисконтные облигации: Дисконтные облигации не имеют купонных выплат, выпускаются по цене ниже номинальной стоимости и погашаются по номинальной стоимости.

Облигации, привязанные к инфляции: когда доходность облигаций связана с инфляцией.

Ценные бумаги, обеспеченные активами: это те облигации, сумма купона или погашения которых обеспечена другим активом. Видами обеспеченных ценных бумаг являются ипотечные облигации, обеспеченные долговые ценные бумаги.

Субординированные облигации: это те облигации, которые имеют более низкий приоритет, чем другие облигации, в случае банкротства эмитента. Обязательства по субординированным облигациям будут погашены после погашения обязательств по всем остальным облигациям. Субординированные облигации в основном выпускаются банками, одним из примеров которых являются облигации, обеспеченные активами.

Бессрочные облигации: у которых нет срока погашения.

Облигации по подателям: облигации, которые не являются номинальными. Другими словами, он принадлежит фактическому держателю облигации. Они часто выпускаются в бумажном виде и подлежат обмену наличными. Облигации по подателям подвержены высокому риску, так как могут быть потеряны или украдены.

5.4.2 Рейтинги облигаций

Стандарт и Пурс (Standard & Poor's) вместе с Мудис (d Moody's) присваивают кредитные рейтинги правительствам и компаниям. Рейтинги выше риска дефолта представлены в таблице ниже. В основном облигации с высокой доходностью имеют относительно низкий рейтинг. С другой стороны, при прочих равных условиях более высокий рейтинг означает более низкую доходность.

Рейтинг эмитента означает вероятность того, что инвесторы вернут свои деньги. Это может быть вызвано многими факторами.

Quality	Moody's	Standard & Poor's
Highest Quality	Aaa	AAA

High Quality	Aa1, Aa2, Aa3	AA+, AA, AA-
Upper-medium grade	A1, A2, A3	A+, A, A-
Medium grade	Baa1, Baa2, Baa3	BBB+, BBB, BBB-
Somewhat speculative	Ba	BB
Speculative	B	B
Highly speculative	Ca	CCC
Most speculative	Ca	CC
Default	C	D

5. 4. 3 Риски

Торговля облигациями не всегда удобна для инвесторов. Облигации часто называют консервативными инструментами, но они сопряжены со многими рисками. Если вы не принимаете на себя следующие риски, лучше не заключать сделок с облигациями.

Кредитный риск: когда вы покупаете корпоративную облигацию, вы одалживаете деньги компании. Всегда существует риск того, что компания не сможет погасить долг, когда будет признана банкротом. Вы всегда должны осознавать этот риск. Риск включен в цену облигации.

Риск досрочного погашения: Риск досрочного погашения возникает, когда эмитент отзывает облигацию. Когда это произойдет, деньги будут возвращены досрочно. Обычно облигации подлежат обратной покупке или нет, эта информация указана в проспекте. Если облигация подлежит обратной покупке, указываются условия обратной покупки. Компании обычно выкупают облигации обратно, когда рыночные проценты падают.

Инфляционный риск: Инфляционный риск возникает, когда уровень инфляции превышает доходность облигации. Другими словами, если инфляция составляет шесть процентов, а доходность облигации составляет четыре процента, вы получите доходность в четыре процента, но при стоимости в реальных деньгах у вас будет снижение на два процента:

Процентный риск: изменение процентной ставки во время циркуляции облигации может повлиять на ее цену. Когда процентные ставки вырастут, цены на облигации упадут, а вновь выпущенные облигации будут продаваться с более высокой доходностью.